



Math.
110

Mathem. 59



TYCHONIS BRAHEI
De
DISCIPLINIS
MATHEMATICIS

ORATIO:

*In quâ simul Astrologia defenditur,
& ab Objectionibus dissentientium
vindicator:*

Cum Præloquio JOACH:

CURTII HAMBURG. PHIL.

ET MEDIC. D.


*Cujus discursus Mathematicus de certitudine
Astronomiæ, ob argumenti affinita-
tem accessit.*



HAMBURGI,

Ex Bibliopolio FROBENIANO.

ANNO CHRISTI MDLXXI.





I. N. I.

Præloquium ad Benevolum Lectorem.

Astronomiæ studium nobile prorsus & egregium veteres judicarunt, imò planè regium: quippe quod facili nos compendio, quantum naturale lumen suppeditat, in æterni & Omnipotentis Dei cognitionem ducit & provebit: quemadmodum Coryphaeus Apostolorum D. Paulus hujus rei locupletissimus est testis. Astrologia verò cultura, quæ considerat & contemplatur effectus à motu, lumine, & influentiis Astrorum dependentes, multis ferè semper calumniis fuit obnoxia; non suo quidem merito, sed hominum nobilissimâ hâc parte Physices abutentium vitiis & ignorantia. Complures enim stellas sanctè augusteq; veneratæ sunt, & contra vaticinia Prophetarum manifestissima felicitatè suis Regibus promiserunt: quos inter Chaldaici Siderum contemplatores duxere familiam. Sed horum opinio cum sit falsissima, inq; prodigiosa admodum scopulos absurditatis impingat: iam pridè quoq; è pomarijs Ecclesiæ relegata vanitate extabuit. Nec est obscurum, quàm graviter & severè insignis ille Prophetarum ocellus Esaias in homines hosce nimium superstitiosos sit invectus. Similiter turpissimum hunc abusum taxavit Princeps & Antesignanus Prophetarum Moyses: luculenter eundem ab usu vero sequestrans & sejungens.

Roman. 1. vers. 20.

Esaiæ 47. vers. 13. Deuteronomij 4. vers. 19.

E diverso multi reperti sunt, & adhuc reperiuntur non pauci: qui non leviter in defectu peccant & ballucinantur, hujusq; Artis amatores pariter & cultores levitatis reos agunt & impietatis: argumentis moti vel non dextrè intellectis, vel etiam minimè banc artem ferientibus. Proinde tutius est mediam secare viam: quam monstravit in presentiratione Phœnix Astronomorum TYCHO BRAHEUS ex omnibus, quos Sol unquam inde à mundi exordio conspexit, usque ad suam ætatem nobilissimus. Ab omni enim incertitudine & falsitate vindicatum est, hujus ab universitatis Parente Deo usibus generis humani & commoditatibus Sidera destinata esse & consecrata: non quidem quasi principatum quendam in homines, vel dominium sibi vindicare debeant vel possint, ut versus ille notissimus innuit:

Astra regunt homines, sed regit Astra Deus. Quid enim? an non hęc ratione nobilitas Anima vel infra stellarum sortem & conditionem deprimenda periclitaretur? an non etiam rebus in phisicis & moralibus soluta voluntas exspiraret & arbitrium liberri- mum? Quapropter hujus versus sententia, nisi limitetur acutè sa- sis & argutè, virtutibus Astrorum nimiū tribuit & assignat. Quid ergò est? Stella blandè famulantur hominibus. Innumerabilis vide- licet ille stellarum chorus & Exercitus, veluti Ducis & Praefecti, cer- tas in classes & ordines distributi nobis vigilant, inq; suo ministerio suaviter abblandiuntur: Formosissimà suà specie, prosperoq; & salu- tari fulgore renidentes & rutilantes, instar gemmarum lucidissi- marū; neq; id sine singulari Harmonià & cōcentu, quo ea, quę super- nè sunt & infra orbē Luna vigent, sibi invicē connexa sunt & copula- ta. Hac enim Emphasis delitescit in Hebraeo vocabulo פְּחָלָק Chalak: cujus significatio, vis & potestas diversis è locis petita sensū hunc no- bis suggestit, eumq; suo calculo comprobāt sacra Lingua peritissimi. Quod ipsum notare si vellent & animadvertere, qui minus bo- norificè de sobrià hęc judicandi arte sentiunt, quatenus intra termi- nos phisicos coërcetur: & benevolos objurgatores placare, & invi- dos vituperatores confutare possemus: (Verba sunt Ciceronis in Lib. 1. de naturà Deorum) ut alteros reprehendisse paniteret, alteri didi- cisse se gauderent. Omne enim judicium ad Phisicam debet revocari, velut ad normam & Cynosuram, quę notiones animi ritè hic dirige- re possit & informare: cujus limites transilire si volunt Nature consulti & ventilatores, turpiter sese dant: & saltum faciunt mi- serabilem simul & impium, suo vitiorum cœno egregiam hanc Phisice- ces partem lutulentam reddentes & conspurcantes.

Sed hęc prefationis loco sufficiant: nunc illud animus & votum nostrum spectat, Lectores optimi & benevoli Fautores; ut summum Artificem è fundamentis artem suam defendentem & propugnantē legatis vel audiatis. Sic enim ab illis, quę vera sunt & experientia consentanea, vestram non cohibebitis assensionem.

1. Thessalon. 5.

Omnia probate, & quod bonum est, tenete.

I. N. I

Deutr. 4.
vers. 19.

Psal. 5. v. 10
&c.

Vide Lexi-
con Penta-
glotton,
Schindleri



I. N. I.

TYCHONIS BRAHEI

ORATIO:

*Quam in regiâ Academiâ Hafniæ publicè habuit in
concessu professorum & studiosorum, antequam susciperet
praelectiones Mathematicas in fine
Anni 1574.*



Larissimi Viri, vosque studiosi Adollescens, rogatus sum non solum à quibusdam vestrum amicis meis, sed ab ipso etiam Serenissimo Rege nostro, ut nonnulla in Mathematicis disciplinis publicè proponerem. Id muneris etsi à meis conditionibus & ingenij ac exercitationis tenuitate admodum sit alienum: tamen Regiæ Majestatis petitioni resistere non licuit, vestræ non placuit: & meapte sponte ab ineunte ætate eò propensus fui, ut non solum his studijs perdiscendis plurimum temporis & laboris impenderem, sed & alios etiam ad idem factitandum multoperè instigans, eorum conatus pro virili juvarem. Quantum enim hæc disciplinæ præ ceteris obtineant, tum evidentis certitudinis, tum incredibili jucunditate refertæ eruditionis, vix dicendo à quo piatn exprimi posse arbitror. Et non solum in demonstrationum certitudine & scientiæ pulchritudine: sed & veritate, multiplicique cognitionis copiâ reliqua artium genera longè antecellunt, adeò ut non immeritò ob id Mathematicæ, quasi solæ disciplinarum nomine, ob excellentiam, dignæ à veteribus appellatæ sint. Versatur autem hæc tota contemplatio, quæ Mathematica nomine venit,

Mathematicum excellentiam.

Mathematica circa quid versentur.

Astronomia unde
gignatur.
Geometriae origo.

Ratio nominis Geometriae.
Geometriae subjectum.

Elementa Euclidæ.

Archimedes Mathematicorum princeps

Geometriae Encomium & Utilitas.

in genere, circa quantitatum considerationem, & duabus potissimum distinguitur partibus, Geometriam videlicet & Arithmetica: quarum hæc quantitates discretas, illa continuas metitur. Ex his igitur duabus ceu parentibus plurimæ alia eruditæ, & scitu jucundæ gignuntur Mathematicæ scientiæ: Inprimis verò sublimis illa, ac pariter jucundissima, motus & harmoniæ cœlestium corporum consideratrix, Astronomia, de quâ postea dicemus: ubi nonnulla prius de his duabus, Geometriâ & Arithmetica, quibus illa fundatur, præfati fuerimus. Geometriam apud Ægyptios ortam fuisse creditur: Nili inundatione agrorum limites absorbente, & hæc occasione artis necessitatem, quâ dominia agrorum denuò justè partirentur, introducente: hincque ob hujus artis primò inventam utilitatem, à terræ mensuratione, Geometriæ nomen sortitam esse, verisimile est. Quamvis nequaquam adeò vilibus sit serva officijs, ut terrarum & agrorum saltem metiatur quantitates; Sed omnem magnitudinem, figuram, proportionem, quæ intellectui comprehensibilis est, explicat: Et ad cælos usque elata, reales, ac in sensus incurrentes motuum cœlestium harmonias in certam cognitionem deducit. Huic olim in Ægypto & Græciâ plurimi certatim incubuere Artifices: quorum singuli ad Artis constitutionem aliquid contulerunt. Horum tandem inventa Euclides Megarensis uno complexus volumine, artis elementa continuo ordine & magnâ solertiâ ita tradidit, ut à quovis mediocris ingenij acumine prædito non difficulter percipi possent. In hac arte Archimedes Syracusanus ad miraculum usque clarus extitit, & patriæ muros à Romanorū crebris insultibus, per machinas bellicas artis beneficio extructas, diu asseruit, classesque hostiū per specula, igne à Sole reflectentia, admirando & ingenioso strategemate exussit: Quamvis hæc parum ad Artis commendationem faciant, cum majora & digniora per eam præstari possint. Quanta autem hujus scientiæ sit certitudo,

do, quanta jucunditas, & per omnes alias artes, ac in communi vitâ utilitas, verbis satis explicari non potest. Hanc veteres Philosophi statim ab ipsâ pueritiâ discendâ præcipiebant, sive quod hæc, præterquã quòd per se cognitu dignissima esset, veritatem & cohærentiã in ceteris artibus metiretur: Sive quòd per hanc exercitatã & excitatã ingenij acie reliquæ disciplinæ caperentur postmodum negotio longè minori; & judicium de rebus non præcipitans, sed ex indicio causarum rationalium, aliquandiu suspensum, rectiùs informaretur. Vnde non immeritò divinus ille Plato omnes Geometriæ ignaros à sua Schola, publicè foribus appenso edicto, arcebat, tanquam minus idoneos ad reliquam Philosophiam capeffendam. Atque hinc factum esse judico, quod veteres Philosophi ad tantum eruditionis fastigium conscenderint, quòd Geometria à primâ pueritiâ imbuti erant, dum nos plurimos eosque optimos adolescentiæ annos Grammaticæ & linguarum studijs, quæ hi à matre nullo negotio hauserunt, infeliciter impendimus. Ex hac Geometria manat incomparabilis, & ingeniosissima illa, tam planorum, quàm Sphæricorum Triangulorum scientia: cujus beneficio tota Astrorum cognitio extracta est, & si collapsa foret, in integrum restitui posset. Ex hac Optica occultissima illa pariterque jucundissima radiorum visualium speculationo procedit: Cujus elementa Vitellio decem libris tradidit, & post illum Alhason Arabs. Ex hac Gnomonices, quæ umbrarum & horologiorum sciotericorum in quavis superficie delineationes proponit, non minùs eruditũ, quàm utile procedit exercitium. Ex hac Geographia, quæ terrarum, marium & urbium dispositiones ob oculos pingit, suam duxit originem, ut nihil dicam de Architectura, aquæ-ductibus, machinis bellicis, multisque mechanicis per Geometriam inventis operibus, quibus vel manuales artifices utuntur, vel instrumenta, coeli Siderumque motibus, aliisque in terra dimensionibus observandis, idonea, conficiuntur. Unde non minus certum & jucun-

ἕδεις ἀ-
μαρτέ-
την
εἰσίτω.

Artes quæ
ex Geome-
triâ proma-
nant.
1. Astrono-
mia.
2. Optica.

3. Gnome-
nice.

4. Geogra-
phia.

5. Archi-
tectura &
Mechanicæ.

Arithme-
ticæ origo
& encomi-
um.

Astrono-
miæ laus
& origo.

Quidnam
à Geome-
triâ & A-
rithmetiâ
mutuetur
Astrono-
mia.

jucundum quàm multiplex & nunquam penitus exhaurien-
dum esse Geometriæ studium liquet. Et ut verbo rem totam
complectar, non est quod quisquam perfectæ eruditionis lau-
dem, qui Geometriæ ignarus fuerit, sibi jure vendicet. Huic in-
ter Mathematicas disciplinas succedit Arithmetica, quæ licet
ab ipsâ Geometriâ suorum principiorum Demonstrationes
fortiatur; Tamen hæc non amplius circa quantitates continu-
as, sed discretas versatur, totaque in numerorum contempla-
tione absolvitur. Hæc scientia quantam in communi vita et-
iam minimis sui partibus usurpata, utilitatem habeat, nemi-
nem ignorare arbitror, quamvis multò latius se extendat nu-
merorum scientia, & non minùs quàm Geometria infinitam,
ac à nemine mortalium penitus absolvendam complectatur
cognitionem. Per hanc Pythagorici olim totius naturæ & ipsi-
us etiam Dei mysteria velabant, tanquam omnia essent quem-
admodum figuris & proportionibus, ita & numeris consona.
Et quanquam Pythagoræ hæc in primis scientia immortalem
peperit memoriam; Tamen Ægyptios & vicinas gentes hanc
prius calluisse, à quibus eam Pythagoras hausit, non est dubi-
um. Ægyptios verò hanc ab Abrahamo Patriarcha didicisse,
Josephus ad stipulatur; ut non minùs utilis & erudita, quàm an-
tiqua sit numerorum scientia. Ex his duabus Geometria & A-
rithmetica, alia sublimis, & à terræ fecibus remota nascitur
scientia, quam Astronomiam appellarunt. Hæc non Terræ,
maris aut ceterorum elementorum angustiis claudi conten-
ta limitibus, per altissimum & spatiosissimum æthera, per lu-
cidissimum Solem, & candidissimam multiformemque Lu-
nam, omniaque alia tam Errantia, quàm Inerrantia incedens
Sidera, horum omnium Motus, harmonias, revolutiones, pro-
portiones & magnitudines sublimi consideratione scrutatur.
A Geometriâ quidem id mutuatur, ut per ipsam, certis & ex-
quisitis constructis organis, siderum observentur Phænome-
na, observataque in Hypotheses, apparentijs respondentes, re-
digantur,

digantur, quibus motuum intricatae varietates continuo salvari possint. Ab Arithmetica vero id beneficij obtinet, ut illa Hypotheses per Geometriam inventas & constitutas excipiat, easque in partes dispertiens, totum Aethera in numeros, quibus quovis tempore siderum cursus praefinire liceat, resolvat. Quamvis autem Astronomia ex his duabus hac ratione in artem certam constituta sit: Tamen illa non solum has, sed & omnes alias in toto hoc genere exsuperat Artes, & velut principem locum obtinet. Nam & antiquitate & nobilitate ac cognitionis sublimitate praeter reliquis omnibus maximam sibi vendicat laudem. Ut enim de Astronomiae vetustissima origine primum dicamus, quid Adami filijs antiquius? Ex quibus Seth siderum cognitionem invenisse, & posteris tradidisse a Josepho antiquitatum Judaicarum fidelissimo scriptore asseritur: eumque totam aetatem observandis & perscrutandis siderum motibus impendisse, & tandem binas exstruxisse columnas, quibus inventa sua, ne unquam e mortalium memoria perirent, insculperat. At quia memorabilis est iste locus, audiamus ipsum Josephum de antiquissima Astronomiae origine nos commonefacientem: sic igitur scribit Josephus lib. I. *Ex hujus Adami liberis, Seth educatus, ubi eo aetatis venit, ut jam, quod rectum esset, discernere valeret, virtutis studiis se totum dedit, & cum ipse vir optimus evasisset, etiam nepotes sui similes post se reliquit. Qui, quoniam erant omnes bona indole praediti & patriam absque seditione incolebant, in perpetua felicitate vitam exegerunt, & sideralem scientiam ac caelestium rerum cognitionem excogitaverunt. Ne autem inventa sua ex hominum notitia dilaberentur (cum Adamus universalem rerum interitum fore praedixisset, unum incendio, diluvio alterum) excitarunt duas columnas, alteram latericiam, alteram lapideam, & utriusque sua inventa inscripserunt: ut si latericiam diluvio deleri contingeret; lapidea superstes, hominibus discendi copiam faceret, & quae inscripta continebat, spectanda exhiberet. Haec Josephus.* A primis vero his Adami filijs,

Astronomiae antiquitas & propagatio
Lib. I, c. 3.

B

lijs,

Lib. I. An-
tiquitatum
judaicarū
cap. 8.

Hippar-
chus Rho-
dius.

Ptolomei
Encomiū.

Coperniaci
Deas.

lijis, ad eorum successores, & tandem ad Patriarchas descen-
disse astrorum scientiam credibile est: Adeò ut idem rerum
Judaicarum scriptor non dubitet subjungere, Abrahamum
Patriarcham ex ijs, quæ videbat circa Solem, Lunam & reliqua
Sidera apparere, primum vicinos homines docuisse, unum esse
Deum rerum universitatis conditorem, & conservatorem, cu-
jus voluntati omnia in rerum natura obsecundent: Et pro-
pterea huic soli honorem & gratias ab hominibus esse re-
ferendas. Hæc, inquam, ab Astrorum æternis & admirandis
circuitibus didicisse, aliosque docuisse Abrahamum, testatur
Josephus, eundemque non ita diu post in Ægyptum profe-
ctum esse, ait, atque inter alia Ægyptios non solum numero-
rum scientiam, ut supra dixi; sed & Astronomiam docuisse, eò
quod illi ante Abrahami ad eos adventum hujus artis ignari
essent. Hinc itaque patet, à primis parentibus statim circa
mundi exordia inceptam esse Astrorum cognitionem, & inde
ad Patriarchas quasi per manus traditam; eoque id verifimi-
lius est, quòd hi longæva ætate præditi erant, quæ requireba-
tur, in diligenter perquirendis intricatis illis tardiorum præ-
sertim siderum motibus. Quantum verò ad nos in Astrorum
scientia pervenit, Hipparchus Rhodius primus ejus parens
censetur. Is enim fixarum loca diligenter observavit, Solisque
& Lunæ cursus per plurimos subsequentes annos designavit:
Ac in ceterorum Planetarum totiusque cœli observationi-
bus diligentissimus fuit. Hujus inventis & considerationibus
Ptolemæus Alexandrinus cum suis collatis, totam artem in
certas Hypotheses, unaque in numeros redegit, & immorta-
lem apud omnem posteritatem hinc meritò sibi peperit me-
moriam.

Dum convexa Poli lustrabit lumine Titan:

Et vaga nocturnam præbebit Cynthia lucem:

Semper honos, nomenq. tuum, laudesq. manebunt.

Nostra verò ætate Nicolaus Copernicus, quem alterum
Ptole-

Ptolemæum non immeritò dixeris, cum desiderari quædam in Ptolemæo ex observationibus à se factis deprehendisset, & Hypotheses ab ipso constitutas quiddam absoni & contra-axiomata Mathematica peccans admittere judicasset, nec Alphonsinam supputationem cœli motibus consentaneam invenisset: Idcirco admiranda ingenij solertia hypothesibus aliter constitutis cœlestium motuum scientiam ita restauravit, ut nemo ante ipsum exactiùs de siderum motibus sit philosophatus. Quamvis enim physicis principijs quædam contraria statuatur, ut Solem in centro universi quiescere, Terram cum admittis elementis moveri circa Solem motu triplici, Octavam Sphæram consistere immotam: Tamen, quoad Mathematica axiomata, nihil absurdi admittit, quod in Ptolemæicis & usitatis Hypothesibus, si rem penitus introspicias, animadvertere licet. Hæ enim siderum motus in suis Epicyclis & Eccentricis, respectu eorundem circulorum centri, irregulares, quod absurdum est, constituunt, regularemque siderum motum per irregularitatem inconvenienter salvant. Ex his duobus artificibus Ptolemæo & Copernico, omnia illa quæ nostra ætate, in astrorum revolutionibus, perspecta & cognita habemus, constituta ac tradita sunt. Et danda erat meritò opera, ne hæc divina eorum inventa è mortalium cognitione perirent: Sed ut diligenter cognoscerentur ac illustrarentur. Et, si quæ in illis (quod in tam perplexa, ac sublimi scientia aliter fieri non potest) desiderarentur, per crebras siderum observationes, ac observationum in Hypothesium & numerorum correctione distributiones restituerentur. Quid enim hæc scientia potest esse nobilior? quid præstantius? Quæ non in terrestribus, momentaneis & fluxis rebus occupatur; sed circa æterna illa, & nulli alterationi obnoxia cœli corpora, ingeniosâ & per jucundâ contemplatione versatur: Est ubi ver æternum, ubi semper.

Principia
Coperni-
ca.

Adminicu-
la conser-
vanda &
illustrandæ
Astrono-
miæ.
Astrono-
miæ digni-
tas & præ-
stantia.

Lucidus apparet Titan, nullisq; tenebris

B 2

Laditur

*Læditur alma dies, non illic nubifer auster,
Vesanusq; aquilo, non illic bella, nec enses:
Omnia sed læta placidaq; quiete geruntur.*

Quapropter, quantum ætherea illa moles, hanc inferiorem naturam sua magnitudine, forma, motus perpetua & admiranda lege, ac delectabili pulcritudine antecellit: tantò ceteris artibus, quæ circa hæc inferiora & caduca occupantur, nobilior & præstantior jure meritoque censeretur debet. Cujus sublimem dignitatem, non humilia & terræ, more pecudum, affixa capiunt ingenia: sed quibus igneus inest vigor & cælestis origo. Quid quæso pulcrius, & homine dignius esse potest quàm immensam illam cœli machinam, Luminarium, stellarum omnium intricatas & admirandas vicissitudines, motuumque jucundissimas harmonias suo submittere ingenio? Vident quidem imperiti, Solem oriri & occidere; Lunam crescere & minui; Stellas in cœlo micare: Sed in his nihil animadvertunt, quod non à brutis etiam animantibus videri queat. Non vident, Solem ab occasu in ortum motui diurno per obliquum circulum contraniti, & id quidem inæqualiter: Atque per hunc motum anni quantitatem, & dierum noctiumque inæqualitatem efficere. Non animadvertunt, Lunam nunc cursum intendere, nunc remittere, interdum terræ propiorem, interdum longius à terra remotam esse. Ceteros insuper quinque planetas non considerant, diurno motui etiam in contrarium ferri, idque dispari gressu, nunc cursum accelerare, nunc retardare, aliquando etiam consistere, & nonnunquam priora vestigia relegere, eosdem dum hunc cursum in Zodiaci longitudine peragrant, variè interea ab orbita Solis, tam versus austrum, quàm Boream sese inflectere. Hæc, inquam, & multa alia, quæ in admirandis cœlestium corporum motibus indefinenter fiunt, Astronomiæ artis imperiti, non vident; nec, si cernere possent, causas tantarum diversitatum intelligunt. Quis hujus artis inscius animadverteret Solem, qui

Discrimen
inter Astro-
nomicam
& vulgarem
cœli
contem-
plationem.

qui nobis non usque adeò magnus apparet, vera tamen quantitate centum sexaginta duabus vicibus majorem esse toto orbe terrarum & marium ; cum Luna, quæ illi æqualis videtur, vix sit quadragesima terræ portio? Quis ceteras Stellas tantam obtinere magnitudinem sibi persuaderet, ut nulla sit inter minimas fixas, quæ non aliquoties terræ molem sua quantitate exsuperet, cum maximæ & primum honorem sortitæ plùs centies terra majores deprehendantur? Hæc, inquam, & plurima alia, maxima hominum pars, quæ hujus artis ignara est, non considerat : Et in hoc pulcerrimo opificio homo medius constitutus, tanquam cæcus oberrat, non intelligens domus illius, ut ita dicam, quæ circumdatur, structuram & ornamenta ; sed ceterorum animalium more in terram pronus nil nisi terrenum & caducum, voluptates, divitias, honores, luxum & cetera hujus mundi ludicra spectacula, quæ omnia secum mors abolet, sectatur : Siquidem Deus illi præ ceteris animantibus.

— *Os sublime dedit, cælosq; tueri*

Fussit, & erectos ad sidera tollere vultus.

De utilitate autem Astronomiæ quid opus est multa commemorare, cum sine Annorum, Mensium & Dierum intervallis, ac certa designatione, quæ ab Astronomia procedit, nulla Politia, nulla respublica consistere possit? Ut de pluribus alijs evidentibus utilitatibus, quas Astronomiæ cognitio in communi vita affert, nil dicam : Imò etiamsi hæc ars aliàs prorsus nihil commoditatis haberet : Tamen ipsa per se talis est, ut meritò à liberalibus ingenijs ejus cognitio expeti debeat. Nam ingenium hominis incredibili & jucunda delectatione afficit & acuit ; cogitationesque, in quibus vita illius consistit, à terrenis his, ridiculis, & caducis rebus, ad cælestes, seriæ & fixas contemplationes avocat, hominemque ipsum vera voluptate, simili quodammodo cælestium incolarum, ultra mortalem sortem evehens, afficit & recreat. Unde hæc à

Astronomiæ Utilitas.

Ptolemæo prolata, non solum ab ipso, sed à quovis divinæ illius Astronomiæ gnaro jure meritoque jactari possunt:

*Quamvis mortalis vescor mortalibus auris,
Et quoque mortali conditione premor:
Cum tamen æthereos sublimi mente meatus
Scrutor, & assiduis Astra rotata viis:
Haud ego mortalis, neque mens in corpore sordet
Mortali; aut terra pes mihi tangit humum;
Sed sublime Polo caput ultra nubila tollens,
Cum Jove cœlesti perfruor Ambrosiâ.*

Quorsum verò sapiens ille, & providus rerum universitatis auctor, tam admirandas & perpetuas motuum cœlestium leges, tanta diversitate, & tam continua harmonia effinxisset, si eas ab hominibus, quorum causa omnia visibilia condidit, ignorari voluisset? Imò potius hæc indefesso labore indagari voluit, ut ipsius Majestas & Sapiencia, hinc à mortalibus perspici, & celebrari posset. Quapropter, post Dei veram & legitimam cognitionem, nobis in verbo divinitus dato revelatam, nihil hominis naturæ magis proprium, & fini, propter quem homo in terra, mundi centro, conditus & collocatus est, magis consentaneum esse judico; quam ut inde, tanquam è loco medio, ea, quæ in tota mundi fabrica, imprimis verò in cœlesti illa, & fulgentissima tot perpetuarum stellarum Regia, elucent, prospectans, jucunda hac, & ingeniosa contemplatione ætatem suam suaviter transigat, Deumque opificem in his suis sapientissimis & varijs operibus agnoscens, merita cum veneratione & laude celebret. Quamvis enim in hac inferiori natura, mirabilia extent divinæ ejus Sapienciæ testimonia: tamen nusquam magis elucet ejus Sapiencia & Majestas, quàm in æterno illo immenso cœli stellarumque omnium Theatro. Unde non immeritò dixit Eobanus:

*Qui negat esse Deum, celos & sidera spectet:
Sidera qui spectat, jurat is esse Deum.*

Inter præcipuas verò & maximas Astronomiæ utilitates, hæc, quam

Finis ho-
minis,

Alia Astro-
nomiæ uti-
litas,

quamvis à vulgi captu remota sit, numerari debet: Quod ex deprehensis Siderum per Astronomiam motibus eorundemque quo ad Zodiacum & cardines mundi positum, hinc de mutationibus, quæ in subiecto elementari fiunt, & de humanis casibus, quatenus hi astris subjiciuntur, judicium ferre multaque prævidere liceat. Non enim dubium est, hunc inferiorem mundum à superiore regi & imprægnari:

— *O quàm mira & magna potentia cæli est;*

Quo sine nil pareret tellus, nil gigneret æquor.

Hinc nata est alia occultior, & à sensibus externis magis separata scientia, quam Astrologiam appellarunt. Hæc enim de effectibus & influenza Siderum in elementarem mundum, & corpora, quæ ex elementis constant, judicium profert. At quia in Astrologiæ mentionem incidimus, & hæc partim Mathematica, partim Physica est cognitio, multique sint, qui, cum alias Mathematicum partes ita suis demonstrationibus stabilitas esse viderent, ut eas in dubium vocare non possent; Quis enim à Geometrà edoctus, omnes Trianguli tres angulos simul sumptos esse æquales duobus rectis non fatebitur? Quis Arithmetico negabit, quinque esse radicem quadratam de viginti quinque? Quis Astronomo, Solem & Lunam oriri atque occidere? Nescio enim an in ceteris stellis idem fieri deprehenderunt? Hæc inquam & similia in his Mathematicum partibus, cum negare non possent, in solam Astrologiam fuerunt injurij, & in hanc omnia tela converterunt. Quapropter non abs re me facturum existimo, si hoc loco primum aliqua in confirmationem certitudinis Astrologiæ in medium adduxero, & deinde adversariorum objectionibus breviter respondero.

Astrologia

Astrologia
scientia
mixta.

Astrorum negare vires & influentiam, est, Sapientiæ & providentiæ divinæ detrahere: ac manifestæ experientiæ contradicere. Quid enim iniquius & absurdus de Deo cogitari possit, quàm ipsum amplissimum hoc admirandū omnium

Certitudo
Astrologica & generalis
Siderum influentia
confirmatur.

I. Ab ordi-
natione
Divina,

um cœlorum, totque splendentium stellarum theatrum frustra, ac in nullos usus fabricasse, cum nemo hominum, vilissimum quidem opus, nisi in certos usus conficiat? Quod enim annorum, & mensium, dierumque discrimina per cœlum, tanquam perpetuum & indefessum horologium, metiamur, id non sufficienter machinæ cœlestis declarat utilitatem & fructum. Hæc enim, quæ ad temporis mensuram faciunt, ex solo luminiarum cursu, & primi mobilis revolutione dependent. Quorsum ergo quinque alij proprijs & diversis sphaeris multiformiter circumacti Planetæ? Quorsum tardigradum Saturni Sidus, quod triginta annis semel periodum suam absolvit? Quorsum fulgidum Jovis Jubar, duodecim annis circumactum? Quorsum Martius ille fulgor biennio sese revolvens? Quid Veneris amicabilis stella, Solem perpetuo comitata, eum nunc mane antecedens, nunc vesperi subsequens, operabitur? Quid varium, & unà circa Solem diversimodè revolutum Mercurij sidus efficiet? Num hæc omnes Stellæ cum suis amplissimis sphaeris, & intricatis ac stupendis motibus, frustra erunt conditæ? Quorsum tota Octava Sphæra tot innumeris lucidissimis, & variè dispositis, ac tardissimo motu præditis Stellis referta? An & hæc omnes, quas ob motus tarditatem fixas appellarunt, otiosæ & nullius utilitatis erunt? Id enim necessariò inde sequeretur, si cœlum & cuncta, quæ in eo continentur, lucidissima & perpetua corpora, temporis saltem distinctioni inservirent. Deus ergo incassum aliquid operatus est? Deus tanti artificij, tantæque Machinæ, nullum finem & usum prævidit? Id quàm absurdum sit cogitare, nedum credere, ex ipsius Dei perfectissima sapientia demonstratur; & ex minimis quibusque, in hac inferiori natura, creatis rebus, manifestè cernere liquet. Nulla enim herba tam exigua, nullum minerale & metallum tam abjectum, nullum animalculum tam vile, quin insigni aliqua ac propria, & specifica virtute sit præditum; idque in tantum, ut omnibus ejus operatio-
nibus

nibus ac viribus indagandis, humani ingenij solertia hactenus non suffecerit; adeo ut ne minimæ herbæ omnes proprietates & virtutes nobis adamussim cognitæ esse existimem. Si igitur Deus in his exiguis, ex corruptibilibus Elementis constantibus, & ob id alterationi ac dissolutioni obnoxiiis rebus, tantum indidit virium & efficaciam, ut earum virtutes & proprietates nunquam satis percipi possint; quantò plus in maximis illis, lucidissimis, perfectissimis, æternis & ab alteratione ac dissolutione immunibus cœli corporibus idem præstitit? Quapropter Moses causam allaturus, cur Deus cœlum, Luminaria & stellas condiderit, non solum dicit in Tempora Dies & Annos, sed etiam ut sint signa, hæc omnia esse fabricata. Si igitur cœlestia corpora à Deo, ut sint in Signa, constituta sunt; necessariò eadem aliqua significant; eaque hominibus, quorum causa creata sunt. Significare autem ea, quæ Deus in arcano consilio conclusit, cujus nulla creatura est particeps, non possunt; quod & ordinarius eorum & perpetuus, sibi que semper similis motus ostendit, qui nunquam aliquid novi, aut ab itinere præfinito devians admittit. Id enim fieri oportebat, si Deus per stellas nonnunquam eorum aliquid, quæ in arcano consilio concluderat, sive iræ, sive gratiæ testimonia, mundo indicare vellet: quorum tamen ipsæ causæ effectrices non essent. Necessariò igitur cœlestia corpora suam significationem, à Deo ab initio indita virtute, deducunt, ideoque & causas esse eorum, quæ significant, inducitur. Nec propterea omnipotentiam & libertati divinæ, quæ nullis alligatur causis secundis, quicquam detrahitur. Quamvis enim Deus sit perfectum & liberum agens, nullis naturæ astrictus legibus; At tamen ordinem à se ipso constitutum non vult facilè pervertere; sed eum potius in firmo & perpetuo statu, usq; ad mundi consummationem, conservare. Et quamvis Deus immediate omnia agere potuisset, lucem præbere sine Sole, terram humectare sine pluvijis, nos alere sine cibo & potu, custodire à frigore

frigore sine indumentis; Tamen ejus imperscrutabili sapientia ita placuit, ut hæc, & omnia alia, quæ in mundo ordinariè operatur, mediatè à se procedant. Imò mysterium redemptionis humani generis, cum ab ipsius omnipotentia immediatè absolvi potuisset: Tamen non sine medio, filio videlicet unigenito, sibi coæterno, humanam naturam, miraculo omnium hominum captum excedente, assumpturo, nosq; per sui ipsius victimam redempturo, perfici voluit. Cum igitur Deus omnia ferè mediatè agat, non quod immediatè agere non possit, sed nolit; quid quæso impietatis erit, asserere ipsum hunc inferiorem mundum per superiorem regere & gubernare? ita tamen ut causæ secundæ à prima, cum libitum fuerit, facilè everti possint. Apparet igitur, quàm iniquè ordinationi & providentiæ divinæ contradicant, qui astrorum nullam esse asserunt in hæc inferiora influentiam.

II. Ab Ex-
perientia.

I.

a.

Causa fluxus & refluxus marini.

Nec minus in manifestam experientiam peccant, cui contradicere non est hominis sani judicij. Quis non animadvertit, diversitatem qualitatatum in quatuor anni temporibus ex Solis accessu & recessu, ac ordinario per Zodiaci dodecatemoria transitu provenire? Sic videmus crescente Luna, omnia quæ ejus naturæ analogæ sunt, ut cerebrum in animantibus, medullas ossium & arborum, cancrorum & concharum carnes, multaque alia unà crescere; ipsa verò decrecente, hæc eandem imminui. Imò & vastissimi illius Oceani fluxus, atque refluxus motui Lunari, quasi per catenam, alligatus est; ut statim oriente Luna, incipiat mare fluere, donec ipsa medium coeli cardinem attigerit; quo tempore id ipsum in occasum usque Lunæ refluit; eandemque vicissitudinem, Lunâ per inferius Hemisphærium transeunte, servat. Hæc tamen omnia fortius & efficacius expediuntur cum Luna Soli in Novilunio conjungitur, aut eidem in Plenilunio è diametro opponitur: circa medias verò quadraturas debilius & lentius, ut non sit dubium, ab utroque motu Lunæ, tam universali, quàm proprio, pendere

pendere admirandam totius Oceani exæstuationem. Hæc & his similia etiam Artis imperiti norunt. Sed & nautæ atque agricolæ certarum fixarum ortus & occasus crebra experientia notârunt: Unde anniversarias tempestates videre & præcavere possunt. Peritiores verò, & in hac arte abstrusa exercitati deprehenderunt, quid aliarum etiam inerrantium stellarum mutuarum, aut cum luminaribus vel fixis configurationes efficiant. Hincque aëris constitutionem in quatuor anni temporibus singulis annis variè affici observârunt. Sic deprehensum est, Martis & Veneris commixtiones in aptis cœli locis, excitare pluvias, imbres, nonnunquam verò fulmina, tonitrua. Jovem & Mercurium, ubi fortiter configurantur, ventorum & tempestatum significationes obtinere; Solem Saturno permixtum aërem efficere turbidum & inamœnum; Hæcque præsertim, si in evidentes Luminarium Syzygias, aut cum exortu illustrium Fixarum hæc vel similes constitutiones incidierint. Sic inde à vetustissimis rei rusticæ scriptoribus, Poëtis, & ipsis etiam Astrologis, observatum est, ortus & occasus præcipuarum quarundam cum sole fixarum stellarum, nunc pluvias, nunc ventos, tempestatesque sonoras, aliasque mutationes in aëre efficere, idque præsertim, si in luminarium quatuor evidentes Syzygias, aut etiam intermedia octogonica tempora hi stellarum ortus & occasus inciderint; stimulantibus etiam, aut effectum impediuntibus, Planetarum, unâ tum temporis, vel ad se invicem, vel ad easdem fixas variis commixtionibus. Ideoque non necessarium erit earundem stellarum singulis annis ortus & occasus similes stasis temporibus producere effectus. Quod quibusdam responsum volumus, qui ex eo, quod planetarum & siderum similibusque humectantium stellarum exortus, non singulis annis stasis temporibus humiditates inducat, Astrologicas prædictiones impugnant; cum earum erga Solem habitudines non semper à luminarium evidentibus configurationibus, aut similibus Planetarum com-

Quamobrem earundem fixarum ortus non eadem semper causentur.

6. mixtionibus in effectum stimulentur. Habent se enim stellæ
 fixæ in cælo veluti matres, quæ nisi à septem errantibus stellis
 stimulentur, & impregnentur, steriles sunt, & nihil in hac in-
 7. feriori natura progignunt. Quàm sæpè observatum est, Ecli-
 pses Luminarium, præsertim solares aut evidentes Lunares
 non caruisse insigni aliquo eventuum effectu? Magnas etiam
 ponderosiorum Planetarum conjunctiones, ingentes muta-
 tiones in hoc inferiori mundo efficere, experientia sæpe do-
 cuit. Sic Anno M.D. LXIII. cum magna contigisset Saturni &
 Jovis combinatio in initio Leonis partiliter, juxta stellæ ne-
 bulosas Cancræ, quas Ptolemæus suffocantes & pestilentes vo-
 cavit: Nonne sequentibus aliquot annis universalis per to-
 tam Europam grassabatur pestis, innumerabilem hominum
 multitudinem absorbens, quæ Astrorum influentiam nimis
 certo eventu comprobavit. Sed longum foret omnia exempla
 experientiæ Astrologicæ recensere, quæ indies veri & diligen-
 tes artifices observant. Hæc igitur ad generalem influentiam
 astrorum in hanc inferiorem mundum, & in aëris mutatio-
 ne, comprobendam, sufficienter dicta sunt. Nunc verò alius
 nobis scrupulus restat enucleandus, cœlum videlicet & cœle-
 stia corpora non solum in subjectum aerem atque elementa;
 sed in ipsum etiam hominem diversimodè influere. Id enim
 plerique quamvis priora, manifesta experientia convicti,
 concedant, nequaquam admittunt: Et hominem siderum ef-
 ficaciæ non esse subditum suis quibusdam ducti rationibus cō-
 tendunt. At nos contrà ostendemus, cœlum non solum in aë-
 ra, sed in ipsum quoque hominem influere. Cùm enim homo
 ex elementis constet, & à terra formatus sit; necesse est, ut eas-
 dem conditiones subeat, quas obtinent res, è quibus constet.
 1. Præterea aer ipse, quem haurimus, & ex quo non minus, quàm
 2. ex cibo & potu alimur, cùm variè afficiatur à cœli influentia,
 ut prius demonstravimus; necesse est nos unà diversimodè af-
 3. fici. Ut intereâ taceam id, quod omnium intellectui non peni-
 tus

Specialis
 siderum in-
 fluentia,
 quæ in ho-
 minem in-
 fluit argu-
 mentis ali-
 quot osten-
 ditur.

ius est obvium ; hominem ex ipso cœlo occulta quadã ratione plus vivere & nutriri, quàm vel aere, vel aqua, ullivè alijs his inferioribus ac elementaribus rebus, & incredibilem cum cognatis astris obtinere familiaritatem, ut non immeritò animas nostras partē esse ipsius cœli, veteres Philosophi dixerint. Tota insuper humani corporis structura ita est proprietatibus septem errantium stellarum analoga, ut similes ferè operationes hæc in corpore nostro cum Planetarum in cœlis natura sortiatur. Sic cor in humano corpore vitalium spirituum auctor, Soli cœlesti, à quo mundo vivificus procedit calor, æquiparatur. Sic cerebrum in homine Lunæ cœlesti assimilatur, & ad ipsius crescentiam & decreascentiam etiam augetur & diminitur, humidamque Lunæ naturam æmulatur. Quemadmodum vero cor & cerebrum duo maxima in corpore nostro sunt membra : Sic etiam Sol & Luna, quibus hæc sunt analoga, maximè principalia sunt in cœlo luminaria. Et veluti inter cor & cerebrum maxima intercedit familiaritas ; sic etiam inter Solem & Lunam in ipso cœlo multiplex cernitur combinatio : Adeò ut Luna non nisi à Sole suum sortiatur lumen ; & ejus motus ad Solis cursum adeò sit alligatus, ut circulorum suorum revolutiones respectu metæ Solaris cursus perpetuo absolvat. Post hæc duo principalia in corpore nostro membra, alia duo minus quidem principalia, sed admodum utilia existunt, Jecur videlicet & Renes, quæ duobus beneficis & utilibus, non tamen ita ut Sol & Luna, principalibus Planetis, assimilantur. Epar quidem, quod officina est sanguinis, in quo cum vita consistat, sanguineo & vitali Planetæ, Jovi est simillimum. Renes autem, qui generationi deputatis membris vires largiuntur, Veneri prolifico Planetæ, & generationum Matri æquiparantur. Duo insuper alia corporis nostri, non solum respectu cordis & cerebri, minus principalia, sed etiam, quoad cetera viliori-

4.
Analogia
septē prin-
cipalium
membrorū
corporis
humani
cum septē
Planetis.
Cor. ☉
Cerebrū ☾

Epar. ♃

Renes. ♀

Splen ♄.

Fel ♂.

Pulmo ♃.

vilioribus officijs destinata membra, Splen & Fel, duobus vi-
 lioribus, & minus benevolis Planetis, Saturno & Marti alli-
 gantur: Ea ratione, ut Splen, quod atræ bilis est receptaculum,
 Saturno Melancholici humoris præfidi: Fel autem Cholerae
 domicilium, Marti cholericæ & iracundæ Planetæ assimiletur.
 Restat nunc Pulmo, qui mutabilis illius & celeris Mercurij vi-
 cem obtinens, perpetua agitatione in corpore nostro move-
 tur: Aëremque & spiritum suo motu attraheas cordis refo-
 cillationi impertit; non aliter quàm Mercurius in cœlo ven-
 tosus & aërius Planeta censetur, semperque Soli præstò est ejus-
 que mandata, nunc hac nunc illac discurrens, exequitur. Pul-
 mo insuper loquelæ ac voci inservit, non aliter quàm Mercu-
 rius munus facundi Oratoris ac loquelæ præsidis inter ceteros
 Planetas obtinere perhibetur. Cum itaque tanta sit analogia
 inter septem Planetas & inter septem principalia membra in
 corpore nostro, adeoque sibi omnia consentiant, ut quasi ad
 ideam superioris mundi formatus esse videatur, ideoque non
 immeritò à Philosophis Microcosmus appelletur: Quis igi-
 tur unquam sanæ mentis negare poterit, cœlestia corpora in
 humana, quibus tanta officiorum similitudine devincta sunt,
 influere?

5.

Unde etiam experientia edocti compertum habemus,
 eos, qui nascuntur, cum Luna à maleficis Planetis afficitur, ali-
 asque infeliciter collocatur, cerebro minùs esse robusto, & plu-
 rimis ejus passionibus obnoxios; adeò, ut si Mercurius unà ma-
 lè afficiatur, Lunamque non aspiciat, planè stupidos, qui sic
 nascuntur, effici. Videmus etiam eos, qui Lunaribus ægri-
 tudinibus, caduco & ejus speciebus afficiuntur, vehementiores
 & crebriores paroxismos, circa Novilunia, Plenilunia & me-
 dias quadraturas experiri: Plurimos etiam non nisi circa hæc
 tempora mutationum lunarium malè affici. Sic etiam hydro-
 pici ex salium in corpore resolutione, quibus Luna non mi-
 nùs quàm mari præest, gravissimè semper circa plenilunia tor-
 quentur

quentur, eò quod resolutio illa, cum Luna plena jam, in plenum statum advecta sit; ideoque omnes ferè hydropici circa plenilunia moriuntur. Observatum etiam est eos, quibus Sol à Saturno vel Marte læditur, crebra cordis palpitatione & debilitate laborare. Si verò ambo Luminaria Apheticam & vitalem significationem sortita, tum etiam ascendens malè se habeat: eos qui sic nascuntur imbecilliori valetudine vexari, & minus vitales esse. Atque hoc modo etiam in ceteris Planetis, eorumque significatis experiri licet, ea se in homine eodem modo habere, quemadmodum & hi in Genethliaca constitutione benè vel malè affecti erant. Videmus etiam in singulis hominibus magnam naturarum diversitatem: Nonnullos altas res, & à vulgi captu remotas scrutari, quos Saturni altissimum sidus feliciter tinxit: Quosdã judicialibus & politicis negotijs magis affici, quibus Jovialis affulsit splendor: Nonnullos nil nisi bella, cædes, tumultus, & rixas spirare, quos Martius exagitat fervor: Alios honores, dignitates, rerumque dominia, Solari influentia, affectare. Sunt qui ætatem amoribus, delectationibus, Musica, alijsque jucundis delicijs peragant, quos blanda Veneris exhilarat stella. Alij artibus ingeniosis exercendis, vel etiam mercaturæ se rotos dedunt, qui à Mercurij afficiuntur sidere. Quidam Lunaris naturæ influentiam sortiti, peregrinationibus, navigiis, piscaturis & similibus rebus, ætatis cursum absolvunt. Atque hoc modo magna varietas ingeniorum, ad similitudinem septem errantium stellarum perspicitur potest. Quamvis plurimi ex diversis horum Planetarum commixtionibus diversimodè affecti, varia etiam sectentur studiorum genera, & diverso ætatis tempore, nunc his, nunc alijs negotijs occupentur, pro ut tunc temporis, hujus vel alterius Planetæ radijs, per progressionem occultas subjiciantur. Hasque diversitates, etiam in ipsis fratribus, iisdem parentibus, eodem in loco editis, & similiter educatis, cernere ubique licet. Adeò ut fratres natura & moribus sæpissimè plus dissideant, quàm ulli

6.

ulli alij. Harum verò & similium diversitatum rationes, nusquam melius quàm ab Astrologia peti possunt. Quamvis non inficior, ab inferioribus etiam causis hæc quodammodo alterari. Plurima hoc loco recensere possem Genethliaca Axiomata, quorum eventus rarissimè frustratur. Sed non est hujus loci, de tantæ artis innumeris Mysterijs verba facere. Id saltem conclusionis loco addere volo, quod etiam si nihil præterea esset, quod Genethliacam prædictionum certitudinem comprobare posset; sola directionum evidens experientia id manifestè efficiet. Per directiones enim significatorum ad suos promissores, Genethliaci tempora ipsa præfinire possunt, quibus nato evidens aliquod accidens, respondente ut plurimum certo eventu, impendeat. Vix enim fieri potest, quin cum Luminaria & Ascendens Martijs aut Saturninis alijsve malevolis per directionem obviârint locis & radijs, quin corpus, valetudinemque ipsius nati pro natura obviantis radij graviter afficiant: Interdum verò vitam penitus abrumpant, si fortis fuerit anaretæ ad aphetam progressio. Cumque tempora horum accidentium per supputationem artificialem certò præfiniri possint; Et sæpissimè ab Astrologis, subsequente certo aliquo effectu, prædicta sint: Certiusque adhuc prædici possint, si de exquisitis siderum motibus, ut in hoc negotio opus est, ad amussim constaret: Quis manifestæ experientia nunc contradicens, Astrorum esse in nos influentiam, eamque etiam ut plurimum juxta apotelesmata Astrologica, prævideri posse, ibit inficias? Hæc quamvis ita sint, non defuere tamen semper inter viros aliàs eruditos, hujus tamen occultissimæ scientia ignaros, qui partim Theologicis, partim Philosophicis rationibus, astra in hominem non influere, conabantur asserere. Philosophi Astrologiam inter ceteras artes non esse numerandam contendunt, eò quod certis & evidentibus careat principijs. Impossibile etiam esse ajunt, Natalitij temporis verum momentum scire, & ab eo frustra ad conceptionis tempus recurrere

Objectiones
varia, Philosophi
& Theologici.

currere Astrologos, cum hoc ipsum longè magis sit incertum. Adferunt insuper argumenta, ut illis videntur, arti contraria, quod multi uno tempore nascantur, quorum fors, & in vita eventus, est diversimodus: Quod gemelli ex iisdem parentibus eodem ferè tempore nati, diversissimam sæpenumero sortiantur fortunam: Quod plurimi in bello & pestilentia, alijsq; universalibus calamitatibus simul moriantur, quorum genesis nequaquam simile mortis genus significare potuerit: quod præter hæc inutilis sit futurorū ex astris cognitio, quamvis possibilis esset, siue bona, siue mala prædicant Astrologi: si bona; totā voluptatē, quæ ex eventu percipi debebat, per prævisionem jamdudum perijsse: Si mala; ante ipsum eventum perpetuò cruciari hominem, qui metus sæpenumero, ipso malo peior est. Hæc est summa præcipuorum argumentorum, quæ Philosophi contra Genethliacas prædictiones adducunt. Theologi verò hæc eadem confirmantes, insuper addunt, hanc artem esse verbo Dei prohibitam, eamque tanquam impiam, & à Dei cognitione homines abducentem, ac contra bonos mores facientem, proclamant. Verum utrique tam Theologi, quam Philosophi de re non penitus perspecta iudicium ferunt. Nam quod Philosophi objiciunt, Astrologiam certis carere principijs: Fatemur quidem principia & axiomata hujus artis, non usque adeò esse intellectui obvia, quemadmodum Geometriæ, & aliarum Mathematicarum artium; Nec Astronomicæ certitudini comparari posse prædictiones Astrologicas, eò quòd siderum influentia non ita sensibus occurrat, quemadmodum eorum motus: Nihilominus tamen æquè certum est, astrorum esse in hæc inferiora influxum, atque evidenter apparet, illa certo tramite moveri; quamvis facilius contingat nos hallucinari in effectu prævidendo, quam in motu deprehendendo. Quemadmodum res sensibus externis perceptibiles certius comprehenduntur, quam illæ, quæ à solo intellectu percipi possunt. Astrologia igitur à posteriore, hoc

III.

IV.

V.

VI.

Theologi-
ca obje-
ctiones.

1.

2.

3.

4.

Responsio
ad objecta
argumen-
ta.

1.

D

re, hoc

re, hoc est ab ipsa experientia sua sortitur principia, & à multis particularibus raro fallentibus observationibus, universales constituit conclusiones; non aliter quàm in arte Medicæ fieri assolet, quæ ab ipsa experientia, herbarum & mineralium virtutes inquirit, & ex multis particularibus observationibus, deinde de earum naturis & efficacia, universale promittit iudicium. Eadem itaque ratione Astrologia non minùs quàm Medicina inter Physicas artes jure merito numerari potest. Impossibilitatem verò, quam adducunt ex incognito natiuitatis & conceptionis tempore, nullam & frivolum esse hinc facile patet. Quamvis enim de certo momento, quo homo in lucem edatur, varijs de causis ambigatur: Nihilominus Astrologi verum momentum ex accidentibus in vita, cum natus adoleverit, contingentibus, ita certò colligere possunt, ut, etiamsi plus integra hora falsum sit iudicatum tempus: Tamen hac ratione in certi momenti cognitionem pervenire queant. Nec ad conceptionis tempus propterea, ut illi existimant, recurrunt Astrologi, quod per illud certius, quàm natalitium atque eò meliùs per siderum constitutionem futura prævidere posse existiment: sed saltem, ut locum Lunæ (retrò numerando partus in utero moram) tempore conceptionis faciant in partu Ascendentem; Atque ex loco Lunæ, qui tunc existit, juxta doctrinam Hermetis, Ascendentis gradum in natiuitate verificare possint; quam tamen Horoscopi verificationem, nulli Astrologorum tanquam certam & ratam habent, sed saltem vero proximam: eaque plerique utuntur, cum natus ad ætatem non pervenerit, & ab eventibus in vita ac præteritis casibus natalitium tempus priori illo, & certiori modo verificari non potest. Apparet itaque, quam iniq̃ue in certo natiuitatis tempore sciendo objiciant adversarij Astrologis, & quàm falsò, eos à natalitio ad conceptionis tempus recurrere, arguant: Cùm ipse Ptolemæus asserat, conceptionis constitutionem non significare, etiamsi sciri possit, ulterius supra natum,

tum, quàm, quamdiu in utero moratur, inde vero natalitium tempus usque ad finem vitæ suas significationes exercere. De ijs, qui in bello, pestilentia, alijsque universalibus calamitatibus simul moriuntur, respondemus, eorum mortes non ex particulari genesis constitutione, sed ex universali fato procedere, quod vim derogat particulari: Et externam etiam violentiam plurima efficere, quæ in astris non erant prædisposita. Unde Astrologi cauti excipiunt in suis prædictionibus universales calamitates: ut pestes, terræmotus, inundationes, bella, mutationes legum & Reip. atque his similes generales calamitates, quæ ab universali fato procedunt, quod cum fortius sit particulari, necesse est, ut suas vires latius exerat, & particulares vincat. Quod verò de ijs insuper afferunt, qui uno tempore nati, diversa sortiuntur fata, sciunt, Astrologos non asserere, cœlum in omnes uno eodemque tempore, uno eodemque modo agere, sed pro diversitate subjecti, diversimodè cœli influxus variari: sæpenumero etiam astrorum influentiam, pro diversa educationis, disciplinæ, conversationis, & similium in vita mutationum ratione, variè transplantari: Tum etiam liberam hominis voluntatem nequaquam esse astris subditam; sed per hanc, ductu rationis, hominem citra astrorum influentiam, si volet, plurima posse efficere. Non enim volunt Astrologi, omnes homines eodem modo necessariò recipere astrorum influxus: sed quosdam magis, quosdam minus, prout seipso ad recipiendum aptos vel immunes reddiderunt. Eodem modo de gemellis responderi potest. Nam & in his, multas ob causas, tam inferioris naturæ, quàm liberi arbitrij, diversimodè transplantantur Astrorum influxus. Et rarissimè fieri potest, ut unum habeant gemelli ascendens. Quapropter Aphetarum & Anaretarum etiam diversa erunt intervalla: Nec eadem erit in utrisque siderum influentia. Unde non necessarium erit, eos uno eodemque tempore ægrotare aut mori. Adde quod ex ipsa etiam generatione debilior sem-

III.

IV

V.

Responſio
ad Theolo-
gorum pro-
lepſes.

per ſit natura unius, quam alterius, eò quod duo ſimul æquè fortes vix naſci poſſint: cum virtus diſperſa imbecillior ſit ipſa unita. Hanc verò ſubjecti imbecillitatem aſtra corrigere non poſſunt. Unde æqualiter in ambos gemellos, eodem tempore editos, cum æqualiter aſtrorum vires non recipiant, minimè agunt. Ut interea nihil dicam de occulta illa ratione, quam aliqui aſtologorum crebra obſervatione didicerunt, tertium ab Horoſcopo ſignum eſſe ſecundi gemelli aſcendens. Unde in utriſque tota cœli conſtitutio ejuſque influentia diverſi-
modè variatur. Quod verò Theologi hoc loco de Eſau & Jacobo toties inculcant, quamvis ad id eodem modo reſponderi poſſit, quemadmodum de omnibus gemellis nunc diximus: Tamen reverà ad hanc Phyſicam conſiderationem illud exemplum non pertinet, ſed potiùs ad arcanum Dei conſilium referendum eſt, cui tota natura, tanquam ſuo creatori obtemperat. Sic enim Deus de illis protulit: Jacob dilexi, Eſau verò odio habui. Quis autem Aſtologorum inter Ethnicos adeo fuit impius & temerarius, quin concederet, Deum, univerſitatis autorem, liberè agere; Amare & Odiſſe quem volet, quomodocunque naturæ fata eſſent prædiſpoſita. Aliàs enim Deus per naturam à ſe conditam ſuæ voluntati frenum inieciffet, & ſeipſum, quod abſurdum eſt cogitare, captivaffet. Quapropter etſi Deus Jacobum plus quàm Eſau dilexit, & ad ſplendidioram in vita fortunam evexit; Non idcirco aſtrorum decreta evertuntur, ſi hanc diverſitatem eorum fortunæ, non ab aſtris penitus; ſed peculiari Dei conſilio, immediatè profectà eſſe concedamus. Ad illud inſuper, quod Theologi de prohibitis in Lege Moſaica prædictionibus Aſtologicis afferunt; ſic reſpondeo; Nequaquam in eo loco taxari veros Aſtologicæ artis uſus: ſed Ariolorum, Aruſpicum, Necromanticorum, Pythoniſſarum, Sortilegorum, Incantatorum, & ejuſ generis ſuperſtitioſorum divinatorū prohiberi vanitates. Reprehendi etiam eos, qui ſub Aſtologiæ prætextu artes Sortilegas & in-
certas,

certas, ut multi nostro ævo factitant, venditârunt. Nequaquam verò inde inferri potest, nullam esse stellarum influentiam, & hanc ab hominibus non observandam: Aliàs Moses sibi ipsi fuisset contrarius, qui statim ab initio asseruit, sidera esse in signa condita. Omnia autem, quæ in rerum natura condita sunt, propter hominem, ut se in illis exerceat & delectetur, condita esse, quis ire potest inficias? Neque illud Jeremiae dictum invertit, sed potius confirmat prædictiones. Nō enim ait Jeremias, cœlum & cœlestia corpora nihil significare, sed signa illa pijs hominibus non esse timenda: Verùm in Deo ipso penitus sperandum, qui astrorum infelicia decreta auferre, vel lenire possit. Eodem modo rectè aliquis diceret: Non esse Christianis à Turca vel tyrannis timendum. Nec ideò sequitur, Turcam & tyrannos Christianis nocere non posse. Verùm id saltem inde infertur, non esse timendos eos, qui corpus occidere possunt; In animam vero nullam habent potestatem. Addunt insuper Theologi, illud Esaiæ: *Stent & salvent te augures cœli, qui contemplantur sidera, & supputabunt menses, ut ex ijs annuncient eventum tibi.* Eo in loco taxatur abusus artis, & Chaldæorum superstitio, qui confidebant suis impijs divinatoribus, & populum Dei captivum extra omnem misericordiam inhumaniter tractârunt, sperantes ex falsis prædictionibus suorum ariolorum sibi æternam felicitatem promitti, quò semper in miseros Judæos favere pro libidine possent; Non considerantes, Deum saltem ad tempus, suum populum ob idololatriam, & alia delicta, sub eorum jugum tradidisse, & tandem hunc liberaturum, eorumque crudelitatem, quantumcunq; crederent plausibilibus suorum ariolorum prædictionibus, vindicaturum. Hanc esse genuinam dicti Esaiæ sententiam, ex ipso orationis contextu liquidò patet. Nequaquam dicit, astra nihil significare, sed variam confidentiam Chaldæorum in prædictiones illas favorabiles, resistente & adverso Deo, damnat. Atque hinc discimus, nullas

Jeremiae
10. vers. 2.

Esaiæ 47.
vers. 13.

2. Chronic
16. v. 12.

causas secundas & Physicas nobis opem ferre posse cum est à nobis averfa Dei mens. Ipse itaque solus placandus, non expectanda falus à creatura rerum, quæ, Deo nolente, nihil operatur. Sic reprehenditur in facris litteris Rex Afa, quod dolore pedum ægrotans, non posuerit spem in Domino, sed in opere medicorum. Nec propterea medicina eo in loco reprehenditur, sed saltem nimia confidentia in res creatas, neglecto ipso creatore. Objiciunt insuper Theologi: Quòd si malæ inclinationes essent ex astris, Deus, qui astra condidit, auctor peccati injustè censeretur. At hi non considerant, Astrologos non alligare hominis voluntatem astris: sed concedere, esse in homine aliquid, quod sit supra omnia astra exaltatum, cujus beneficio omnes malevolas siderum inclinationes, si juxta verum, & supramundanum hominem vivere volet, vincere possit. At si brutalem vitam sequi, rapique cæcis affectibus, & cum creatura rerum potius fornicari eligat; Deus non est censendus auctor hujus erroris, qui ipsum hominem ita condidit, ut omnes malevolas siderum inclinationes vincere, si volet, possit. Videant itaque Theologi, quo jure Astrologiam sacris litteris, & Deo adversam judicent, non considerantes connexionem causarum à prima in ultimas mediatè procedere, & comminationes ac promissiones divinas non temporaneas & corporales tantum esse, sed potiùs animi, in hac & æterna vita, beatitudinem aut cruciatum: alias hi soli pij, & à Deo electi judicarentur, quibus fortuna, quæ plerumq; pessimis favet, ab blandiretur: Impij verò & à Deo destituti, qui adversa in hac vita opprimerentur sorte. Sunt itaq; duo diversa: extraneas & temporaneas hominum fortunas, quæ ex astris, & alijs Physicis causis mediatè procedunt, scrutari: Et internas illas, ac supra Mundi Horizontem exaltatas, quæ à solo Deo immediatè procedunt, fide apprehendere. His itaq; consideratis, nihil veræ pietati Astrologiam officere posse, nec plus quàm medicorum consilia, & prædictiones, quæ eodem modo Physicæ sunt, homi-

hominem à legitimo Dei cultu abducere existimo. Fatemur quidem, plurimas superstitiones & abusus in hanc artem esse introductos, sed id arti minimè vitio verti debet. Ita enim cōparatum est, ut, quò excellentior, quò sublimior aliqua sit scientia, eò faciliùs in abusum deveniat. Quid ipsa Theologia præstantius? quid divinius? Cum tamen hæc ipsa per maximam orbis partem inde ab initio, plena superstitionum, abusu & hæresium fuerit. Idemque in alijs facultatibus Medicina & Jurisprudencia, ceterisque liberalibus exercitijs videre licet: cum nulla harum sit, quin suis mendis & abusibus sit referta. Committunt etiam ipsi Astrologi in suis prædictionibus multa sæpenumerò errata, quæ ipsorum non artis culpâ contingunt. Vitia enim & errata artificum arti ipsi imputari non debent: Cumque difficillima sit Astrologiæ cognitio, & paucissimis detur, summis labijs prima ejus exordia degustare; Venia danda erit, si aliquando contigerit hujus artis studiosū à scopo aberrare. Nec propterea error ille, in artis ignominiam cedere debet. Restat, ut ad id respondeamus, quod adversarij tandem inferunt, inutilem esse astrorum præscientiam, eò quod sive bona, sive mala prædixerint Astrologi, neutra præscire expediat. Id quidem ita se haberet, si necessariò recipere mus astrorum influentiam, eamque non immutare, vel corrigere possemus. Ideoque non solùm non inutile est, sed maximè expedit, impendentia astrorum decreta præscire, ut, si bona fuerint, non insolenti animo inopinatam felicitatem excipiamus: sin mala, ante eorum adventum, nos præmunire & præcavere possimus. Rectè igitur dixit Autor Centiloquij: *Potest, qui sciens est, multos astrorum effectus corrigere, seq̃ ante illorum adventum preparare.* Ideoque plurimi ignorantes sibi ab astris dependentia decreta, non solùm hæc antevertere nesciunt, sed cæci in sua ruunt infortunia, & astrorum malevolam significationem potius adaugent, quam imminuunt. In prosperis verò & ex voto succedentibus rebus cum ex inopinato,

nato,

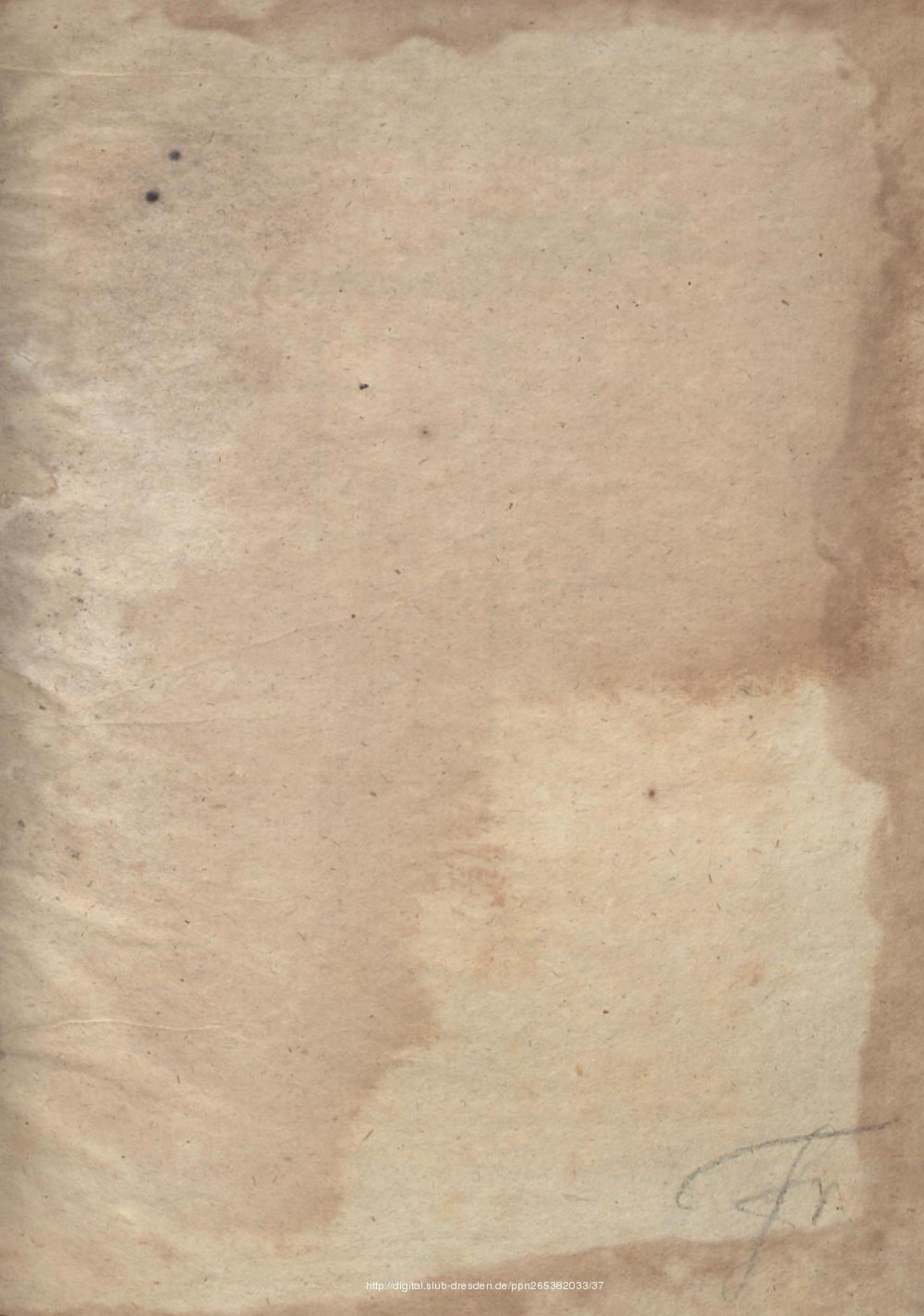
nato, sine prævisione illis contingant, tanta animi confidentia efferuntur, ut sæpenumero ob id in poenam superbiæ meritò impingant. Non enim minus difficile est, se constantem & æquali animo in rebus secundis, quam adversis præbere. Hanc autem constantiam & fortitudinem longè melius præstabit, qui futura multo ante præviderit.

Peroratio.

Hæc de prædictionibus Astrologicis prolixius in mediū adduxi, quod hæc ut plurimum, non solū à vulgo, quod omnes artes æquali odio prosequitur: sed à quibusdam etiam eruditis hominibus in dubium vocentur: Quamvis sola artis ignorantia eos excusare possit. Pergunt enim arti contradicere, cujus principia summis labris non degustarunt, & cum in aliqua cognitione excellunt, de omnibus alijs rebus, quamvis ab ea cognitione longè distitis, sibi iudicium arrogant. Solus Picus Mirandula Astrologiæ gnarus eam ex proprijs Apotelesmatibus convellere aggressus est. Sed hujus objectionibus Lucius Bellantius erudito scripto jamdudum respondit: Et ipse Picus mortuus anno ætatis 33, quem tres Astrologi illi fatalem ex directione ascendentis ad corpus Martis prædixerant, Astrorum efficaciam, quam infringere voluit, nimis certo eventu, proprio interitu comprobavit. Atque hæc de Mathematicis disciplinis, ipsaque Astrologia, generaliter & tenui Minerva, hoc loco & tempore sufficienter dicta sint.

Restat nunc, ut vos mei instituti certiores faciam. Cum itaq; Regiæ Majestatis & vestræ petitioni nunc obtemperare, & quædam in Mathematicis scientijs publicè proponere decreverim: Nihil mihi visum est commodius, & è re discentium utilius, quàm alteram Astronomiæ partem, quæ motus secundi mobilis complectitur, breviter tradere: Cum primi mobilis doctrina per se facilis sit, & aliàs in hac Schola sæpenumero prælegatur. Id autem hac ratione absolvere constitui, ut modum supputandi veros Planetarum motus, ex Tabulis Prutenicis, quæ in hoc negotio sunt exactissimæ, ostendam, unaque Circulorum, quibus Planetas moveri imaginamur, & ex quorum supputatione numeri Tabularum supputati sunt, cohærentiam, ac ordinem demonstrabo: Ut hac discendi methodo pulcerrimus fructus doctrinæ secundi mobilis, quæ motum septem errantium stellarum complectitur, vobis innotescere possit.

D I X I.



5.0 Jan 1980

Matr 110

Baabe

